

ΠΕΡΙ

ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΛΙΓΝΙΤΩΝ

ΥΠΟ ΜΙΛΤ. ΣΑΠΠΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς δύο προηγουμένας μελέτας μας «περὶ Οἰκονομικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ τῶν λιγνιτῶν τῆς Ἑλλάδος» καὶ «περὶ τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῆς ἀνεπαροχοῦς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν καὶ τῆς ἐνδεδειγμένης θεραπείας» δημοσιευθεῖσας εἰς σειράν τευχῶν τῆς Ἐνώσεως τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ἀνεπτύξαμεν τὰ πλεῖστα ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν κρατικὴν καὶ ἰδιωτικὴν πρόνοιαν πρὸς τελεσφόρον καὶ ἐπαρκῆ ἐκμετάλλευσιν καὶ κατανάλωσιν τῶν λιγνιτῶν ὑπὸ μεταλλευτικῆν, τεχνικῆν, νομοθετικῆν καὶ διομηχανικῆν ἀποψιν.

Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ θέλομεν πραγματευθῆ τὸ ζήτημα ὑπὸ καθαρῶς οἰκονομικῆν ἀποψιν τ. ἔ. ἐὰν εἶναι δυνατὴ καὶ ὑπὸ ποίας οἰκονομικῆς θυσίας εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἀπαιτούμενη παραγωγὴ καὶ κατανάλωσις τῶν λιγνιτῶν, ὅπως συναγωνισθῆ ἀποτελεσματικῶς καὶ ἀντικαταστήσῃ τοῦ; εἰσχομένου; γαιάνθρακα; διὰ νὰ ἐξοικονομηθῆ ἡ ἐξαγωγή ἑνὸς ἑκατομμυρ. ἀγγλικῶν λιρῶν.

Πρὸς τοῦτο ἡ παρούσα μελέτη μας περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς κεφάλαια.

α') Ἀναγκαιοῦσα ποσότης καυσίμων ἐτησίως.

β') Ἀποθέματα τῶν ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν κοιτασμάτων.

γ') Ἀπαιτούμενα κεφάλαια ἐκμεταλλεύσεως.

δ') Ἐξυπηρέτησις κεφαλαίων.

ε') Πιθανὰ κέρδη ἐκμεταλλεύσεων.

ς') Καθορισμὸς τιμῆς πωλήσεως.

ζ') Οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς κερδοζημιῶν ἐκμεταλλεύσ. λιγνίτου.

η') Κατανάλωσις τῶν λιγνιτῶν.

θ') Ὑπολογισμὸς ἐγκαταστάσεων.

ι') Κεφάλαια δι' ἐγκαταστάσεις καύσεως λιγνίτου.

ια') Συνδικατὸν ἐγκαταστάσεων κατανάλωσεως λιγνιτῶν καὶ προμηθείας ὀλικῶν ἐκμεταλλεύσεως.

15'.) Παραγωγή λιγνίτου και παράγων ἐργασιᾶς και ἡμερομισθίων.

1) Ἐργατικὸς παράγων.

2) Ἡμερομισθίον. Ἐλατήριον ἐργάτου και πίνακες σημερινῶν ἐργατικῶν συνθηκῶν και δαπανῶν.

3) Ἐργατικαὶ δαπάναι ὑπὸ ἐνδεδειγμένην διεργάνωσιν και σχετικοὶ πίνακες.

4) Τεχνικὸν προσωπικόν.

14'.) Συμπεράσματα.

1δ'.) Πίνακες οἰκονομικοῦ ἀπολογισμοῦ μετὰ πιθανῶν κερδῶν, παραγωγῆς και Συνδικάτου καταναλώσεως λιγνιτῶν.

α' Ἀναγκαιοῦσα ποσότης καυσίμων.

Ἡ κατὰ τὸ 1922 κατανάλωσις καυσίμων ὕλων ἀνῆλθεν ὡς ἑξῆς:

1ον) Εἰσαχθέντος γαιάνθρακος 390.000 τόννοι

2ον) Ἐγχωρίων λιγνιτῶν 150.000 »

Λαμβάνοντες ὡς βιομηχανικὴν τῶν λιγνιτῶν ἀπόδοσιν τὸν συντελεστὴν 2, παρατηροῦμεν, ὅτι ἀπαιτοῦνται 930.000 τόννοι λιγνίτου πρὸς ματαίωσιν πάσης εἰσαγωγῆς γαιανθράκων.

Δυνάμεθα ὁμως πρὸς τὸ παρὸν ἀνευ οὐδεμιᾶς ζημίας τῆς κινήσεως και βιομηχανίας, ὡς ἀπεδείξαμεν εἰς τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας μελέτας, νὰ ἐντικαταστήσωμεν τὰ 3)4 τῶν εἰσγομένων γαιανθράκων εἰς τῶν ἐγχωρίων λιγνιτῶν και οὕτω αἱ ἀνάγκαι μας εἰς κτυσίμους ὕλων νὰ ἀποτελῶνται ἐκ γαιανθράκων 100.000 τόννων και ἐγχωρίων λιγνιτῶν 700,000 τόννων.

β' Ἀποθέματα κοιτασμάτων λιγνιτῶν.

Τὸ ζήτημα ἐπομένως περιορίζεται εἰς τὴν παραγωγήν 700.000 τόννων λιγνίτου ἐτησίως. Ἐπάρχουσιν ὁμως ἐν τῇ χώρᾳ ἐπαρκῆ κοιτάσματα, και ἐὰν ὑπάρχωσι, εἶναι δυνατὴ ἡ τοιαύτη παραγωγή;

Καθ' ἡμᾶς και ἀρκετὰ στρώματα λιγνιτῶν ὑπάρχουσι και ἡ ἀνωτέρω ἐτησία παραγωγή εἶναι δυνατὴ και εὐχερής, ἐν ἣ περιπτώσει: εἰσαχθῆ ἡ ἐνδεδειγμένη ὡς και ἀλλαχού τεχνικὴ και ἐπιστημονικὴ διοργάνωσις τῆς παραγωγῆς και καταναλώσεως τῶν λιγνιτῶν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω παραθέτομεν τὸν κατωτέρω πίνακα δεικνύοντα:

1ον) Τὰ μέχρι τοῦδε διατιθέμενα κεφάλαια τῶν λιγνιτοπαραγωγῶν

εταιρειών μετά προσθήκης τών καθ' ἡμᾶς ἐπαρκούντων συμπληρωματικῶν κεφαλαίων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων, διὰ παραγωγὴν 700.000 τόννων λιγνίτου ἑτησίως.

2ον) Τὴν μέχρι τοῦδε ἑτησίαν παραγωγὴν κατὰ τὸ 1921 καὶ 1922 ὡς ἔγγιστα.

3ον) Τὰ ἐκτιμηθέντα ἀποθέματα λιγνιτῶν εἰς τὰς διαφόρους ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν λιγνιτοφόρους λεκάνας, τὰ πλεον πιθανά, κατὰ τὰ ἀποτέλεσματα τῆς ἐπὶ τῶν καυσίμων ὁλῶν ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ 1920.

4ον) Τὴν ἑτησίαν παραγωγὴν, ἥτις εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ ἐντὸς μικροῦ χρόνου, ἐκ τῶν διαφόρων ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν λιγνιτοφόρων περιφερειῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀπαραιτήτων 700.000 τόννων λιγνίτου ἑτησίως.

Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ πίνακος τούτου ἐλήφθησαν κατὰ τὴν μεγαλειτέραν προσέγγισιν, δεδομένου, ὅτι οἱ ἀκριβεῖς ἀριθμοὶ σπανίως καθίστανται γνωστοί, πάντως ὁμως ἐξελέγησαν κατὰ τὸ δυνατὸν πλησιέστερον τῆς ἀληθείας κατὰ τὴν ἐκτίμησίν μας.

Πίναξ παραγωγῆς κεφαλαίων μετά ἀποθεμάτων λιγνιτῶν πρὸς ἀντικατάστασιν κατὰ τὰ 3)4 τῶν καταναλισκομένων καὶ εἰσαγομένων γαιανθράκων.

Περιφέρεια ή Εταιρεία	Κεφάλαια διατεθέντα και εγγυαλισμένα		Παρεργασία		Ποσά διαθέσιμων γνωστών μετρημάτων			
	Όλικών	Μερικών	Πραγματοποιηθείσα 1951 Τόννοι		Αναλόγως και δι- ραστή έτηώς προς έπιτελεσασαν κα- ταλισκομένων 3/4 γαιανθράκων	Υπολογισθέντα διά μέτροι τωδε έτηων	Εκτιμη- θέντα άσαστας	Θεωρημένα λιθανά
			1951	Τόννοι				
1) Ανών. Έταιρ. Κύμης	900.000		26.000	20.000	84.000	200.000	5.000.000	20.000.000
2) Διγν. Άνδρονιόν.	5.000.000		22.000	12.000	15.000	40.000	300.000	500.000
3) » Ψαγών			6.000	1.500	12.000	40.000	200.000	300.000
4) Περιβόλι Ώρωπ.			2.000	500	2.000	20.000	50.000	100.000
5) Πασά			7.000	3.000	12.000	50.000	250.000	1.000.000
6) Μήλεσι			22.000	17.000	30.000	150.000	500.000	1.000.000
7) Κορώνης	5.000.000		7.000	4.000	12.000	50.000	200.000	300.000
8) Ώρωπ. Μαυρο- συβάμια	3.000.000		52.000	36.000	80.000	800.000	1.400.000	2.500.000
9) Δεκάνη Αικατεφ.	1.000.000		3.000	1.000	24.000	400.000	1.000.000	3.000.000
10) » Μεγάφων	1.000.000		2.500	2.500	36.000	100.000	2.000.000	5.000.000
11) » Σαρρών			5.000	5.000	36.000	300.000	1.000.000	3.000.000
12) » Πελοπον.			12.000	5.000	48.000	800.000	3.000.000	5.000.000
13) » Αλιβαφίου	7.500.000		12.000	25.000	200.000	8.000.000	15.000.000	25.000.000
14) » Μπανιτσι-			6.000	6.000	72.000	500.000	5.000.000	10.000.000
15) » Διαφόρων	10.000.000		6.000	6.000	40.000	550.000	2.000.000	5.000.000
Όλικών	42.000.000		190.500	144.500	707.000	12.000.000	36.000.000	81.700.000

Καταβάληθέντα 32.000.000
 Ζητήρησώματα 10.000.000
 άναγκαιόηυτα

Υπολιθόηια έπι τη βάσει των διαθέσιμων ποσών των κοιτασμάτων έπι προς έπίκρεια έπι έπί μακροά έτη.

Ἐκ τοῦ συντημμένου τούτου πίνακος ἐξάγεται, ὅτι τὰ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἔργων βεβαιωθέντα πρὸς ἀνέρχονται εἰς 12.000.000 τόννους, καὶ τὰ ἐκτιμηθέντα ἰποθέματα τῶν λιγνιτῶν διὰ τὰς μέχρι τοῦδε ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν λεκάνας ἀνέρχονται περὶ τὰ 35.000.000 τόννων, τὰ δὲ πιθανὰ εἰς 82.000.000.

Πολλὰ ἔμως στρώματα λιγνιτοφόρα δὲν ἔχουσι ἐξερευνηθῆ αὐδαμῶς, ἔνεκα ἀλλείψεως συγκοινωνίας, τὰ δὲ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν στρώματα ἔνεκα τῆς ὀλιγοχρονίου αὐτῶν διαρκείας εἶνε ἀτελῶς γνωστά.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ τῆς καταλλήλου τεχνικῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶνε δυνατόν νὰ ἐξερυχθῶσι τὰ 70 % τῶν στρωμάτων, τὸ χρησιμοποίησιμον ἀπόθεμα τῶν λιγνιτῶν διὰ τὰ στρώματα πάχους ἄνω τοῦ ἐνὸς μέτρου ὑπερβαίνουσι: τὰ 25.000.000 τόννους, ποσὸν τὸ ὅποιον ἔπαρκει ἐπὶ μίαν τεσσαρακονταετίαν δι' ἐτησίαν παραγωγὴν 700.000 τόννων λιγνίτου.

γ') Ἀπαιτούμενα κεφάλαια.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω πίνακα τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια δι' ἐτησίαν παραγωγὴν 700.000 τόννων ἀνέρχονται εἰς 42 ἑκατομμ. δραχμῶν, συνυπολογιζομένων καὶ δέκα ἑκατομμ. διὰ συμπλήρωσιν ἐγκαταστάσεων καὶ διοργανώσιν τῶν ἀδιοργανώτων λιγνιτωρυχείων.

Καίτοι σημεῖντικόν μέρος τῶν κεφαλαίων ἔχει ἀποσβεσθῆ, ἐν τούτοις δὲν λαμβάνομεν τοῦτο ὑπ' ὄψιν καταλογίζοντες τὰ ἀποσβεσθέντα ὑπὲρ τῶν μέχρι τοῦδε λιγνιτοπαραγωγῶν.

δ') Ἐξυπηρέτησις κεφαλαίων.

Οὐσιώδης ὁρος τῆς βιώσεως πάσης ἐπιχειρήσεως εἶνε ἡ ἐπάρκεια τῶν κερδῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κεφαλαίων.

Τὸν τόκον τῶν κεφαλαίων ὑπολογίζομεν πρὸς 15 % καὶ τὴν ἀπόσβεσιν ἐντὸς 10 ἐτῶν.

Ἡ ἀπόσβεσις τῶν ἐγκαταστάσεων δεόν νὰ ὑπολογισθῆ ἐπὶ 20 ἔτη, ἀλλ' ἐπειδὴ λόγφ τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν σήμερον τὰ κέρδη εἶνε ὑπέρτερα, διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν ἀποσβέσεων ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἐξυπηρετοῦμεν τὴν ἐπιχείρησιν, καθ' ὅσον, ἐὰν εἰς τὸ μέλλον αἱ συνθήκαι τῆς ἀγορᾶς τῶν λιγνιτῶν ἦθελον καταστῆ δυσμενέστεραι, θὰ ἡδυνάμεθα, τὸ μὴ ἀποσβεσθῆν ποσὸν νὰ καταναείμωμεν εἰς τὸ ὑπόλοιπον μιᾶς εἰκοσαετίας, καὶ νὰ ἐπιβαρύνωμεν οὕτω ὀλιγώτερον τὴν κατὰ

τόνον δαπάνην, ἔπως καταστή δυνατός ὁ συναγωνισμὸς ἐν τῇ κατα-
ναλώσει. Οὕτω τὰ ἐκ τῶν κεφαλαίων 42 ἑκατομ. βάρη ἀνέρχονται :

Ἐπὶ τόκους 15 %	δραχ. 4.200.000
» ἀπόσβεσιν ἐντὸς 10 ἐτῶν	» 4.200.000
Ἐν ὅλῳ	8 400.000

Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπιβαρύνει τὴν κατὰ τόνον δαπάνην ἐπὶ παραγω-
γῆς 700.000 τόννων λιγνίτου διὰ 14 δραχμῶν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος,
13.30 δρ. τὸ δευτέρον ἔτος καὶ 7 δρ. κατὰ τὸ δέκατον ἔτος.

ε') Πιθανὰ κέρδη ἐκμεταλλεύσεων.

Ἀναμφιδόλως ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν κεφαλαίων ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν
κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως, τὰ δὲ κέρδη ἐκ τῆς παραγωγικῆς δαπάνης
καὶ τῆς τιμῆς καταναλώσεως, αἰτινες ὡσαύτως, ἐπιρραζόνται ἐκ τοῦ
συναγωνισμοῦ τῆς ἐλευθέρου ἀγορᾶς.

Πρὸς τοῦτο παραθέτομεν τὸν κατωτέρω πίνακα τῆς παραγωγικῆς
δαπάνης ὑπὸ τὰς παρούσας καὶ τὰς προπολεμικὰς συνθήκας, εἰς ση-
μερινὰς δραχμὰς καὶ εἰς χρυσὰς ἢ μεταλλικὰς, ἔπως καταστή εὐχερῆς
ἡ σύγκρισις.

Διὰ τὸν πίνακα τοῦτον λαμβάνομεν ὡς μέσον ἡμερομίσθιον ἡμερο-
μίσθιον τὸ ὑπὸ τῶν ἐκμεταλλευτῶν προτεινόμενον ἦτοι δραχ. 20 καὶ
ὡς προπολεμικὰ δραχ. 3.25, καὶ ὡς συντελεστὴν μετατροπῆς εἰς μεταλ.
δραχμὰς τὸν ἀριθμὸν 15, καίτοι τὸ μέσον ἡμερομίσθιον σήμερον, κυμαί-
νεται περὶ τὰς 15 δραχμὰς. Ἡ παραδοχὴ μέσου ἡμερομίσθιου 20 δραχ-
μῶν ἀναλογεῖ πρὸς ἡμερομ. ὀρύκτου 26 δρ. μπαζαζῶρου 18 καὶ δια-
λογέως 15, ἔτινα δὲν ἔχουσιν ἐφαρμοσθῆ μέχρι τοῦδε, ἐκτὸς ἐλαχίστων
ἐξαιρέσεων.

Πίναξ παραγωγικής δαπάνης

	Δαπάνη υπό σημερινάς συνθήκας 1923		Επί ετησίας παραγωγής 24.000 τόννων 1912	Διὰ παραγωγήν 700 χιλ. τόννων υπό προπολεμικάς συνθήκας τεχν. διαρρυθμίσεως	
	δραχμ. τεχν.	δραχ. μεταλ. 15 τρ.	δραχ. μεταλλικάς 1=15 τρέχ.	χρ. δραχ.	τρ. δραχ.
Ἐξόρυξις	80	1,33	3,00	3,00	45
Ἑπόχ. μεταφορά	15	1,00	1,50	1,00	15,00
Διαλογή	8	0,33	0,60	0,30	4,50
Μετοφορά μέχρι λιμένος ἢ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ	10	0,83	1,00	0,60	9
Ἑποσθήριξις	25	1,66	0,50	0,50	7,50
Γενικά ἔξοδα	10	0,66	2,00	0,50	7,50
Ἐρευνητικά καὶ προπαρασκευαστικά.	10	0,66	1,00	0,50	7,50
Παραγ. διαπ. ὅλ. Ναῦλος μέχρι Πειραιῶς ἢ μεταφ. σιδηροδρόμ.	98	6,47	9 60	6,40	96,
Σύνολον.	60	4,00	4,00	3,00	45.
Πώλησις εἰς τόπον καταναλώσεως.	158	10,47	13,60	9,40	141
Κέρδος	390	26	12—17		
	232	16			

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ παραγωγικὴ δαπάνη εἰς χρ. δραχ. εἶνε σήμερον μικροτέρα, ἢ ὑπὸ τὰς προπολεμικὰς συνθήκας τῶν ἡμερομισθίων κλπ.

2) Ὅτι ἐφαρμοζομένων τῶν προπολεμικῶν συνθηκῶν ἡ παραγωγικὴ δαπάνη θὰ ἀνῆρχετο εἰς 12-16 χρυσὰς δραχμάς ἔναντι 158 δρ. ἢ 10 50 χρ. δραχμῶν τῆς σήμερον.

3) Ἐὰν διοργανωθῶσι τὰ λιγνιτωρυχεῖα καὶ πληρωθῶσι τὰ προπολεμικὰ ἡμερομισθία κλπ. τότε θὰ ἦτο δυνατόν ἡ παραγωγικὴ δαπάνη μέχρι τοῦ τόπου καταναλώσεως νὰ κατέλθῃ εἰς 9 χρ. δρ. ἢ 131 τρ. δραχ. ἔναντι 158 τρ. δρ. τῆς σήμερον.

στ'). Καθορισμὸς τιμῆς πωλήσεως

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὡσαύτως, ὅτι ἡ σημερινή τιμὴ πωλήσεως τῶν λιγνιτῶν ἀνέρχεται εἰς 390 δραχμὰς ἢ 26 χρυσᾶς δραχμὰς ἔναντι 12-17 χρ. δρ. προπολεμικῶς, ἤτοι τὸ κέρδος ἀνέρχεται κατὰ τόννον εἰς 232 ἢ 16 χρ. δρ. ἤτοι 160% ἔναντι 0-15 % προπολεμικῶς. Τὸ κέρδος ὅμως τοῦτο δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸς οἰκονομικὴν ρύθμισιν μιᾶς ἐπιχειρήσεως 700.000 τόννων ἐτησίως. Διότι εἶνε κέρδος ἔκτακτον, ὀφειλόμενον εἰς ἀνωμάλους καὶ ἐκτάκτους συνθήκας μικρᾶς καὶ ἀνεπαρκοῦς παραγωγῆς 150.000 τόννων ἐτησίως καὶ μὴ δυνάμενον νὰ διατηρηθῇ ἐν περιπτώσει ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ καὶ ὑπερπαραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν.

Ἡ τιμὴ πωλήσεως τῶν λιγνιτῶν ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ πρὸς τοὺς γαιάνθρακας καὶ ἐκ τῆς βιομηχανικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀποδόσεως τῶν λιγνιτῶν. Ἡ τιμὴ αὕτη δέον νὰ εἶνε τὸ

α) 1)2 τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων διὰ τὴν ἀνωτέραν θερμαντικὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν 1,6 - 2,00 σχετικῶς πρὸς τοὺς λιγνίτας.

β) μείον πρὸς τὴν ἐξαιρετικὴν φθορὰν τῶν ἐγκαταστάσεων καύσεως ἐκ τοῦ θεῖου, διὰ θαμπνηρότητα ἐγκαταστάσεων καὶ ἐργασίας καὶ διὰ συμπίερον προτιμήσεως ὑπὲρ τοῦ καταναλωτοῦ, ἤτοι ἡ τιμὴ τῶν λιγνιτῶν δέον νὰ εἶνε τοῦλάχιστον τὸ 1)3 τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων. Ἐπομένως, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὡς τιμὴν γαιανθράκων κατὰ τόννον 42 σελήνια εἰς Πειραιᾶ, ἡ τιμὴ τῶν λιγνιτῶν δέον νὰ κυμαίνεται περὶ τὰ 14 σελήνια ἢ 262,50 δρ. σημερινὰς ἢ 17,50 χρ. δρ. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν ἐπομένως τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ τῶν 262,50 δρ. ἢ 14 σεληνίων.

Δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ τιμὴ τῶν γαιανθράκων διὰ τὴν ἔτη δὲν θὰ κατέλθῃ κατωτέρω πάντως, ὅμως εἰς λίαν ἀπομεμακρυσμένον μέλλον, τῶν 30 σεληνίων, καὶ ἐπομένως ἡ τιμὴ τοῦ λιγνίτου θὰ κυμαίνεται περὶ τὰ 10 σελήνια ἢ 12,50 χρ. δραχ. ἢ 187,50 σημερινὰς δραχμὰς. Τὰ κατὰ τόννον ἐπομένως κέρδη θὰ κυμαίνονται περὶ τὰς 262,5 - 158 ἤτοι 104,5 δρ., ἢ 7 χρ. δραχμὰς. Τὰ πραγματικὰ ὅμως κέρδη θὰ εἶναι ἀνώτερα, καθόσον διὰ τῆς διοργανώσεως, ἢ ἀπόδοσιν τοῦ ἐργάτου, τὰ γενικά ἐξοδα καὶ ἡ κατὰ τόννον δαπάνη θὰ βελτιωθῶσι κατὰ πολὺ.

Πρὸς τὸ παρὸν διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν πιθανῶν κερδῶν λαμβάνομεν ὡς βάσιν.

- α) τιμή γαιανθράκων σε τόννα 42.
 β') παραγωγή, δαπάνη λιγνιτών δραχ. 10 χρ. ή τρεχ. δραχ. 158.
 γ') τιμή πωλήσεως 1,3 της των γαιανθράκων ήτοι δραχ. χρ. 17,50
 και τρεχ. δραχ. 262,50.

ζ'). Οικονομικός υπολογισμός κερδοζημιών εκμεταλλεύσεως λιγνιτών.

Κέρδη. 700000 τόννων Χδραχ. 104 =	δραχ. τρ.	72.800.000
Μείον δι' έξυπηρέτησιν κεφαλαίων	» »	8.400.000
Καθαρόν κέρδος	» »	<u>64.400.000</u>
ή χρ. δραχ.	» »	4.300.000

Ἡ μόνη δυσμενής περίπτωση εἶνε πιθανότερη ἐπιπόδου τῶν ἡμερομισθίων εἰς τὴς προπολεμικὰς συνθήκας.

Ἐκ τοῦ πίνακος ἔμω, τῆς παραγωγικῆς δαπάνης παρατηροῦμεν, ὅτι διὰ τῆς διοργανώσεως τῶν ἐκμεταλλεύσεων ἢ παραγωγικῆ δαπάνης, δύναται νὰ υποδιωσθῆ μέχρι 9 χρ. δραχμῶν, ὁπότε ὑπολείπεται ἀρκετοῦ κέρδος ὑπὲρ τοῦ παραγωγῶ.

Ἄλλοτερος φόβος τοῦ παραγωγῶ εἶναι ἡ ἀξέουσα ἀπαιτήσις σήμερον τῶν ἐργατῶν, ὁπότε ὑπάρχει φόβος τὸ κέρδος νὰ καταστῆ ἀρνητικόν. Ἐπομένως φόβος ἀδυναμίας ἢ συναγωνισθῆ πρὸς τοὺς γαιανθράκας.

Τὸ τοιοῦτον ἔμω δὲν φαίνεται πιθανόν, διότι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει αὐξηθῶσιν τὰ ἡμερομισθία μέχρι τοῦ διπλασίου, δεδωμένου, ὅτι ἡ ἐργατικὴ δαπάνη ἀναλογεῖ κατὰ τὸ ἡμισυ ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς δαπάνης, αὕτη θὰ αὐξηθῆ κατὰ 50 %, ὁπότε καὶ πάλιν ὑπολείπεται κέρδος 262,50 - 237 = 25,50 τρεχ. δρ. καὶ ἐπὶ παραγωγῆς 700 000 τόννων θὰ ἀναλογῆ κέρδος ἐτησίως 17.750.000 ἱκανὸν νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ κεφάλαιον τῶν ἐπιχειρήσεων, χωρὶς νὰ λάθωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐργατικὴ αὐξήσις θὰ ἔχη ἀφορμὴν τὴν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν τῆς ζωῆς προερχομένην ἐκ τῆς ὑπερτιμῆσεως τοῦ συναλλάγματος. ὡς ἐκ τοῦ ὅποιου καὶ ἡ εἰς τρ. δραχ. τιμὴ τῶν γαιανθράκων καὶ ἡ τιμὴ τῶν λιγνιτῶν ἐπομένως θὰ ὑπερτιμηθῆ καὶ ἐπομένως τὸ κέρδος θὰ εἶναι πάντοτε ἀνώτερον, ὥστε οὐδεὶς κίνδυνος ἐλαττώσεως τῶν κερδῶν νὰ διαφαίνεται, ἀφ' οὗ, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τὰ ἡμερομισθία ἡρῶνόντο εἰς τὸ ἰσότιμον τῶν προπολεμικῶν ἡμερομισθίων εἰς χρ. δραχμὰς καὶ ὁ γαιανθράξ κατήρχετο εἰς 30 σελήνια κατὰ τόννον, θὰ ὑπελείπετο παραγωγικὸν κέρδος 2,50 χρ. δραχμῶν ἢ 37,5 τρεχ. δραχμῶν κατὰ

τόνον. Πάντως όμως ούποτέ φόβον δύναται νά εξουδετερώσῃ μία άμετος πρόοια μετατροπῆς τῶν κεφαλαίων τῆς σήμερον εἰς τρ. δραχμᾶς καί εἰς χρ. δρ. ἤ εἰς Ἀγγλικᾶς λίρας, ὁπότε τὸ ὀλικόν κεφάλαιον θά ἀνήγγετο εἰς 105.000 Ἀγγλ. λίρας ἢ 2.625.000 χρυσᾶς δραχμᾶς, διὰ τὴν εξυπηρέτησιν τῶν ὀποίων θά ἀπαιτηθῶσιν ἐτησίως 636.000 χρ. δραχμαί· ἐντὸς δεκαετίας καί μὲ τόκον 15%, ἔτσι θά ἀπαιτηθῇ ἐλάχιστον κατὰ τόννον κέρδος 0.90 χρ. δραχμ., κέρδος πάντοτε εὐχερὲς ὑπὸ οἰκισθῆποτε συνθήκας.

η) Κατανάλωσις τῶν λιγνιτῶν.

Οἱ ἀνωτέρω ὑπολογισμοὶ στηρίζονται ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ παραγωγῆς 700.000 τόννων ἐτησίως, καί τοῦ δυνατοῦ τῆς καταναλώσεως. Καί ἔσον μὲν ἀφορᾷ τὸ δυνατόν τῆς παραγωγῆς, οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζεται ἡ ἐπιβεβημένη ἐπιστημονικῇ, εἰδικῇ τεχνικῇ, διοργανωτικῇ τῶν ἐκμεταλλεύσεων. Διὰ τὴν κατανάλωσιν ὅμως τὸ ζήτημα παρουσιάζεται δυσχερέστερον. Ἡ δυσχέρεια ὅμως τῆς καταναλώσεως εξουδετεροῦται κατὰ μέγα μέρος, ἐφ' ὅσον ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀναγκαίουσα παραγωγὴ ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω οἰκονομικᾶς συνθήκας, οὕτως ὥστε ὁ λιγνίτης νά παρέχεται εἰς τὴν κατανάλωσιν εἰς τιμὴν τοῦλάχιστον ἴσην πρὸς τὸ 1/3 τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων ἐκάστοτε.

Ἐάν τὸ τοιοῦτον ἐπιτευχθῇ, αὐτὸ τὸ οἰκονομικόν συμφέρον τοῦ καταναλωτοῦ θά ἐπιβάλλῃ αὐτῷ τὴν προτίμησιν τοῦ λιγνίτου οἰκισθῆποτε ποιότητος, διότι, ἐάν ὁ λιγνίτης πωλεῖται εἰς τὴν ἀνωτέρω τιμὴν ἐπὶ τιμῆς γαιανθράκων 42 σελγνίων κατὰ τόννον, θά ἔχῃ κέρδος κατὰ τόννον 4,375 χρ. δραχ. ἢ 65,60 τρ. δραχμ. τοῦλάχιστον ὡς ἑξῆς.

α) τιμὴ λιγνιτῶν ' , 42 σελγν. = χρ. δρ. 17,50 ἢ τρ. δρ. 262 50.

β) τιμὴ βιομηχ. ἀποδόσεως λιγνιτῶν ' , 42 σελ. = χρ. δρ. 26, 25 ἢ τρ. δρ. 393,75, ἔτσι κέρδος κατὰ τόννον χρ. δραχ. 8.75 ἢ τρ. δραχ. 121,25.

Ἀφαιρουμένων τῶν δαπανῶν διὰ ἀπόσβεσιν συμπληρωματικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ κοπιωδιστήρας θερμάνσεως κτ' ἀνώτατον ὄριον ἐκ δραχμῶν χρ. 4,375 ἢ τρ. δρ. 65 60, ὑπολείπεται καθαρὸν κέρδος ὑπὲρ τοῦ καταναλωτοῦ = χρ. δρ. 4.375 ἢ τρ. δρ. 65,60, κέρδος οὐχὶ εὐκαταπρόνητον.

Παραλείπομεν ἐπὶ πλεόν τὸ κέρδος τοῦ καταναλωτοῦ, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ βιομηχανικὴ ἀπόδοσις εἶνε μεγαλύτερα τοῦ ' , καὶ τοῦτο θά εὐνοῖ τὴν κατανάλωσιν ἐτι. περισσότερον.

Και επί μὲν τοῦ κέρδους τοῦ καταναλωτοῦ οὐδαίς περιορισμός ἐπιτρέπεται, διότι εἶνε τὸ ἐλαττήριον διὰ τὴν ὑποβολὴν αὐτοῦ εἰς ἀσυνήθεις δαπάνας ἐγκαταστάσεων καὶ ἀσχελιῶν, καὶ ἐπομένως μόνον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς χρήσεως τῶν λιγνιτῶν, ἦτοι χρ. δρ. 4,375 ἢ δρ. 65.60 δύνανται νὰ στηριχθῶσιν οἱ διάφοροι συνδυασμοὶ τῶν παραγωγῶν πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν διαφόρων δαπανῶν καύσεως πρὸς διάδοσιν τῆς καταναλώσεως καὶ πρὸς αὔξησιν εἰ δυνατόν καὶ τῶν παραγωγικῶν κερδῶν.

Πρὶν προδῶμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν δαπανῶν τοιούτων συνδυασμῶν, δεῖον νὰ μελετήσωμεν τὰς οἰκονομικὰς θυσίας, ἃς θὰ ἐπέβαλλεν ἡ συστηματικὴ χρῆσις τῶν λιγνιτῶν διὰ τε τὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τὴν καθοισιν αὐτῶν.

θ') Ὑπολογισμὸς ἐγκαταστάσεων.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξῆς διδόμενα τῆς βιομηχανικῆς πείρας.

- 1) Καύσις γαιανθράκων 60 χιλιογ. κατὰ τετραγ. μέτρον ἐσχάρας.
- 2) » λιγνιτῶν 100-160 » » » » » »
- 3) παραγ. ἀτμοῦ 2,5(1)·4,50 » » χιλιόγραμ. λιγνίτου
- 4) » » 8 » » γαιανθράκων
- 5) » » 15 » » τετρ. μέτρον θερμογ. ἐπιφ.
- 6) κατανάλωσις ἀτμοῦ 8 » καθ' ἵππον καὶ καθ' ὄραν.
- 7) βάρ. ἀτμολέβητος 200 » κατὰ τετρ. μ. θερμογ. ἐπιφ.

καὶ παραδεχόμενοι, ὅτι ἅπασα ἡ ποσότης τῶν ἐν Ἑλλάδι καταναλισκομένων γαιανθράκων, λιγνιτῶν καὶ λοιπῶν καυσίμων χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παραγωγὴν ἀτμοῦ δι' ἀτμοκίνητους μηχανάς. δυνάμεθα νὰ υπολογίσωμεν, ὅτι διὰ τὴν τοιαύτην κατανάλωσιν τῶν ὡς ἄνω ὑπολογισθέντων 700000 τόννων λιγνίτου ἀπαιτοῦνται:

- 1) Ἀτμολέβητες καὶ ἀτμοκινήτηρες δι' 83,000 ὠριαίους ἵππους
- 2) ἐσχάραι 1000 τετραγ. μέτρων
- 3) θερμογόνος ἐπιφάνεια 45000 τετραγ. μέτρων ἰξίως περίπου τῆς ἐξῆς:

1.000 τετρ. ἐσχάραι = δραχ. τρ. 500.000 ἢ χρ. δρ.	35.000
45.000 » μ. θερμογ. ἐπιφάν. δρ. τρ. 7.500.000 ἢ χρ. δρ.	500.000
83.000 ἵππων ἀτμολέβητες = 33.000.000 ἢ χρ. δρ.	2.200.000

Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως ὅλων τῶν ἀτμολέβητων, δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοὺς ὑπάρχοντας ἀτμολέβητας καὶ νὰ προμηθευθῶμεν 1/3 μόνον συμπληρωματικῶς ἀτμολέβητας καὶ νὰ

ἀντικαταστήσωμεν τὰς ἐσχάρας εἰς τοὺς λοιπούς. Ἡ δὲ πρὸς τοῦτο ἀναγκαιοῦσα δαπάνη ἀνέρχεται.

δι' ἀντικατάστασιν τῶν ἐσχαρῶν δρ. τρ. 500.000
 διὰ προμήθειαν ἰ, ἀτμολεβήτων > 11.000.000
 Ἐν δλω χρ. δρ. 766.000 ἢ τρ. δρ. 11.500.000

Τὸ ποσὸν τοῦτο δεῖν νὰ ἀποσβεσθῆ ἑντὸς πενταετίας διὰ τοῦ 1)12 τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων ὡς ἄνω ἦτοι δρ. χρ. 4,375 ἢ δρ. τρ. 65, 60 κατὰ τόννον. τὸ ὅποιον ταύτησ χρόνως δεῖν νὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ τὰς δαπάνας καύσεως τῶν λιγνιτῶν. Τὸ ἐκ τούτων προκύπτον ποσὸν ἐπὶ καταναλώσεως 700.000 τόννων ἀνέρχεται εἰς 3.062.000 χρ. δραχ. ἢ 45.920.000 τρ. δρ.

Ἐὰν παραδεχθῶμεν, ἕτι εἰς θερμαστῆς δύναται ἀνέτως νὰ καύσῃ 1500 χιλιογρ. λιγνίτου ἡμερησίως μὲ ἡμερομίσθιον 60 τρ. δρ. ἢ 4 χρ. δρ., διὰ τὴν καύσιν 700.000 τόννων λιγνίτου θὰ δαπανηθῶσιν εἰς ἡμερομίσθια τρ. δρ. 28.000.000 ἢ χρ. δρ. 1.850.000 ἦτοι ἐν δλω

δι' ἐγκαταστάσεις καὶ ἐσχάρας δρ. χρ. 766.000 ἢ τρ. δρ. 11.500.000
 δι' ἡμερομίσθια θερμαστῶν > 1850.000 > > 28.500.000
 ἐν δλω > > 2.616600 > > 40.000.000

Διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κεφαλαίων τούτων διατίθενται κατὰ τόννον χρ. δρ. 4,375 ἢ τρ. δρ. 65,60 καὶ ἐπὶ 700.000 τόννων λιγνίτου ἐν δλω χρ. δρ. 3,062.000 ἢ τρ. δρ. 45,920,000, ποσὸν ἀρκετὸν νὰ ἀποσβέσῃ ἀπᾶσαι τὰς δαπάνας ἑντὸς ἐνὸς ἔτους, καὶ οὐχὶ ἑντὸς πενταετίας. Δεῖν νὰ σημειωθῆ ὡσαύτως, ἕτι μετὰ μίαν πενταετίαν δὲν θὰ εἶνε ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως ἑπάντων τῶν ἀτμολεβήτων ἀλλὰ μόνον τῆς ταχύτερον φθειρομένης ἐσωτερικῆς θερμογόνου ἐπιφανείας διὰ δαπάνης σχετικῶς μικροτέρας ἦτοι 7.500.000 τρ. δραχμῶν.

ε') Κεφάλαια δι' ἐγκαταστάσεις καύσεως λιγνίτου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ $\frac{1}{12}$ τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων, τιμημένων ἐν Πειραιεὶ 42 σελήνια κατὰ τόννον τῆς ἀναλογούσης εἰς 700.000 τόνν. λιγνίτου ἑτησίως, ἀνερχόμενον εἰς 45.920.000 δραχμάς, τὸ ὅποιον ἐπαφίεται εἰς τὸν καταναλωτὴν διὰ τὰς δαπάνας καύσεως καὶ φθορᾶς ἐγκαταστάσεων, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ κεφάλαιον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἦτο δυνατόν ἑντὸς ἔτους νὰ ἀποσβεσθῶσι πᾶσαι αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ νὰ καλυφθῶσιν αἱ δαπάναι τῶν θερμαστῶν.

Ἐὰν εἰς τοῦτο προστεθῆ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὡς ἄνω

υπολογισθέν και πλεονάζον κέρδος εξ 64.000.000 τρ. δραχμῶν, προκύπτει εὐλικόν κεφάλαιον 110.000.000 τρ. δρ. ἢ 7.300.000 χρ. δραχμῶν, τὸ ὅποιον ὑπεραρκεῖνὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀπαντα τὰ προβλήματα τῆς παραγωγῆς, καταναλώσεως και καύσεως τῶν λιγνιτῶν ἐν ἐλευθέρῳ πρὸς τοὺς γαιάνθρακας συναγωνισμῶ.

Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὡσαύτως τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ παραγωγοὶ κυρίως ἔχουσι: πρωτεῶν συμφέρον νὰ παραχωρῶσιν εἰς τοὺς καταναλωτὰς και δωρεὰν ἀκόμη τὰς ἐγκαταστάσεις καύσεων. Μεμονωμένως ἔμως τὸ τοιοῦτον εἶ' ἕκαστον λιγνιτοπαραγωγόν θὰ ἦτο πολὺπλοκον και δυσεφάρμοστον.

ια') Συνδικάτον ἐγκαταστάσεων, καταναλώσεως λιγνιτῶν και προμηθείας πρώτων ὑλῶν ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ πρακτικωτέρα λύσις συστάται: εἰς τὸ νὰ σχηματισθῇ ἐν Συνδικάτον Καταναλώσεως, εἰς τὸ ὅποιον πάντες οἱ παραγωγοὶ θὰ πωλῶσι πᾶσαν τὴν παραγωγὴν αὐτῶν, εἰς τιμὴν ἴσην ἐκάστοτε πρὸς τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς τιμῆς τῶν γαιάνθρακων ἢ εἰς τὸν λιμένα φορτώσεως ἢ εἰς τὸν λιμένα καταναλώσεως. Τὸ Συνδικάτον ἐπι πλεον θὰ ἀνελάμβανε νὰ προμηθεύηται χονδρικῶς τὰ ἀναγκαζιόντα ὑλικά ἐκμεταλλεύσεως και τὰ μέσα μεταφορᾶς εἰς χαμηλοτάτην τιμὴν.

Ἀνεπιτόχημεν ἀνωτέρω, ὅτι και ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω τιμὰς ὑπολείπεται σημαντικόν κέρδος ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν.

Τὸ Συνδικάτον τοῦτο θὰ ὑποχρεοῦται νὰ κατασκευάσῃ τὰς καταλλήλους ἐγκαταστάσεις καύσεως, νὰ χορηγῇ ταύτας δωρεὰν ἢ ἐπὶ μικρᾷ τιμῇ εἰς τοὺς καταναλωτὰς και ἐν ἀνάγκῃ νὰ παράγῃ εἰ' ἰδίῳν θερμαστῶν και ἀτμολεβήτων τὴν ἀναγκαζιόνσαν δύναμιν ἀτμοῦ και νὰ καταβάλλῃ ἐν γένει πᾶσαν προσπάθειαν, ὥπως πραγματοποιήσῃ καταναλώσιν 700.000 τόννων ἐτησίως, πωλοῦν τὸν λιγνίτην εἰς τιμὴν τοιαύτην, ὥστε νὰ καλύπῃ τὰς δαπάνας αὐτοῦ ἐντὸς τῶν κατωτέρω ὁρίων.

Ἀπεδείξαμεν, ὅτι, ἐὰν πωλῆται ὁ λιγνίτης κατὰ $\frac{1}{3}$, ἀνωτέρω τοῦ $\frac{1}{3}$ τῆς τιμῆς τῶν γαιάνθρακων, πραγματοποιοῦνται κέρδη 45.000.000 δρ. τρ. και ἕτερον ἀνάλογον ποσόν ὑπολείπεται ὡς κέρδος διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν καταναλωτῶν.

Ἐν τῇ περιπτώσει ἔμως τὸ Συνδικάτον θὰ κτώρθου νὰ παράγῃ και νὰ χορηγῇ μηχανικὴν δύναμιν, τὰ κέρδη θὰ ἦσαν κατὰ πολὺ ἀνώτερον, διότι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ κατανάλωσιν 1,5 — 1,8 χιλιογρ. λιγνίτου

κατὰ ὠριατον ἴππων, ὅστις ἐπὶ τιμῇ λιγνιτῶν εἰς τὸ 1, τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων ἀξίας 42 σελγνίων κατὰ τόννον, θὰ ἐτοίχιζε εἰς λιγνίτην 2,5—3 χρ. λεπτά, ἐν ᾧ εἰς γαιάνθρακα θὰ ἐτοίχιζε 5,2 χρ. λεπτά, καὶ τὸ πραγματοποιούμενον εὖτω κέρδος θὰ ἀνῆρχετο.

83.000 ἴππους X2, 5X12X15

εἰς ----- = 9.324.000 χρ. δρ. ἦ

100

139,860,000 τρ. δρ. καὶ ἐπὶ πλεόν θὰ προέκυπτε οἰκονομία 25% τῆς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν, καθόσον ἡ ποσότης 700.000 τόννων ὑπερλί-
σθη, ἐπὶ τῇ βίσει θερμοκλιτικῆς ἀποδόσεως 0,50 καὶ διὰ μηχανικὴν δύνα-
μιν 83.000 ἴππων. ἑ: οὖ; θὰ ἀπυττετο ποσότης λιγνιτῶν κατὰ 25% ὀλιγωτέρα.

Τὸ ἀνωτέρω κέρδος εἶνε ἀρκετὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ πᾶσαν δυσχέ-
ρεια καὶ πάντα συναγωνισμόν.

Τὸ Συνδικάτον ὠσαύτως θὰ ἀνελάμβανε νὰ προμηθεύσῃ εἰς τοὺς παραγωγούς πάσας τὰς πρώτας ὕλας, ξυλείαν, ἐγκαταστάσεις εἰς χα-
μηλὴν τιμὴν, καθ' ὅσον θὰ ἐπρομηθεύετο ταύτας εἰς μεγάλας ποσό-
τητας εἰς κατάλληλον ἐποχὴν καὶ εἰς τιμὰς εὐκαιρίας. Θὰ ἠδύνατο ὠσαύτως νὰ ἐξασφαλίσῃ ἴδια καὶ οἰκονομικὰ μέσα μεταφορᾶς.

Τὰ ὡς ἄνω προκύπτοντα κέρδη θὰ διενέμοντο μεταξὺ τῶν παρα-
γωγῶν ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς ἐκάστου καὶ τῆς θερμοκλιτικῆς ἀποδό-
σεως τοῦ λιγνίτου αὐτῶν.

Ἐὰν ὠσαύτως παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ Ἐταιρεία αὕτη, κατορθοῦσα νὰ γίνῃ προμηθευτὴς κινητηρίου δυνάμεως διὰ ἰδίων αὐτῆς θερμοστῶν καὶ ἐγκαταστάσεων, θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ ἐτησίως κέρδη ὑπερβαίνοντα—ἐπὶ τιμῆς γαιανθράκων 42 σελγν. κατὰ τόννον—τὰς 9.324.000 χρ. δραχμ. ἢ 139.000.000 τρ. δραχμὰς ἐπὶ κα-αναλώσεως λιγνιτῶν ἀξίας χρ. δραχ. 12,250.000 ἢ 180.000.000 τρ. δρ.—καὶ ἐπὶ τιμῆς γαιανθράκων 30 σελγνίων—κέρδη 6.632.640 χρ. δρ. ἢ 99.489.000 τρ. δρ. ἐπὶ ἀξίας λιγνιτῶν 8.750.000 χρ. δρ. ἢ 132.000.000 τρ. δρ.—ἐκ τῶν ὁποίων ἀφαιρουμένων δραχμ. χρ. 2.600.000 ἢ 40.000.000 τρ. δρ. διὰ ἐγκαταστάσεις καὶ θερμοστᾶς, ὑπολείπεται καθαρὸν κέρδος 6,7—4 ἑκατομμύρια χρ. δρ. ἢ 100—50 ἑκατομ. δρ. τρ.—ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι τὸ Συνδικάτον καταναλώσεως θὰ χρησιμεύῃ ὡς τιμειὸν ἐνισχύσεως τῆς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν, καθ' ὅσον τὸ ἐξ αὐτοῦ κέρδος θὰ καλύπτῃ ἐπαρκῶς πᾶσαν τυχὸν παραγωγικὴν ζημίαν τῶν λιγνιτῶν, ὅπως συναγωνισθῶσιν ἀποτελεσματικῶς τοὺς γαιάνθρακας. Ἐπὶ

πλέον θά επιτρέψη και εις τούς μικρούς καταναλωτάς τήν ἐκμετάλλευσιν τῶν διαφόρων λιγνιτωρυχείων, ἅτινα ἀδυνατοῦσι σήμερον νά ἐργασθῶσιν ἕνεκα δυσχερειῶν καταναλώσεως κλπ.

Ἄλλὰ καί ἐν τῇ περιπτώσει δὲν καταστή δυνατόν νά λειτουργήσῃ τὸ Συνδικάτον καταναλώσεως ὡς ἄνω, τότε εἶναι δυνατόν νά ἐσχοληθῇ εἰς τήν κατασκευὴν ἐγκαταστάσεων καὶ τήν παροχὴν τούτων εἰς τούς καταναλωτάς, εἰς μικρὰν τιμὴν ἢ καὶ δωρεὰν διὰ κεφαλαίων τῶν παραγωγῶν ἐκ τῶν πλεοναζόντων κερδῶν τῶν 64.000000 τρ. δρ. ἐτησίως, δεδομένου ὅτι ἡ συνολικὴ δαπάνη δὲν θέλει ὑπερβῇ τὰ 12.000.000 τρ. δραχμῶν, ἐν ᾧ τὰ ἐτήσια παραγωγικὰ καθαρὰ κέρδη θέλουσι ὑπερβῇ τὰ ἐξήκοντα ἑκατομμύρια δραχμῶν, δι' ὧν θά ἀποσβεσθῶσι τὰ κφάλαια τῆς Ἑταιρείας ἐντὸς ἔτους.

Οἱ καταναλωταὶ ἔχοντες συμφέρον, καθ' ἕσον ἐκ τῆς τοιαύτης χρήσεως τῶν λιγνιτῶν θά προκύπτῃ ὑπὲρ αὐτῶν κέρδος ἄνω τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομ. ἐτησίως, προθύμως θά ἐδέχοντο τὴν διαρκῆ, τῶν λιγνιτῶν χρῆσιν, ἐφ' ἕσον εἶνε πεπεισμένοι, ὅτι θά δύνανται νά προμηθεύωνται τούτους εὐχερῶς εἰς τὸ ἐν τρίτον τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων, καὶ θά πεισθῶσι περὶ τούτου περισσότερον, ὅταν αἱ ἐγκαταστάσεις χορηγηθῶσιν ὑπὸ τῶν παραγωγῶν, καὶ πολὺ περισσότερον, ὅταν χορηγηθῇ ὁ ἀναγκαῖον κινητήριος ἄτμος ὑπευθύνως ὑπὸ τῶν λιγνιτοπαραγωγῶν εἰς συμφέρουσαν τιμὴν καὶ κατωτέραν τῆς διὰ τῶν γαιανθράκων παραγομένης.

Ἴνα ἡ κατανάλωσις ὁμοῦς καταστή πλέον ἐπικερδῆς, καὶ συνεντήσῃ τὰς ὀλιγωτέρας ἀντιδράσεις, εἶνε ἐνδειχθέντων νά εἰσαχθῶσι αἱ πλέον εὐχρηστοὶ καὶ αἱ πλέον κατάλληλοι ἐγκαταστάσεις καύσεως τῶν λιγνιτῶν.

Τοιαῦται ἐγκαταστάσεις ἔχουσι εἰσαχθῆ πρὸ πολλοῦ εἰς τὰ βιομηχανικὰ κράτη καὶ ἐπιτυχάνουσι τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ἕσον ἐπιτρέπεται τὴν πλέον οἰκονομικὴν καὶ τῶν λιγνιτῶν οἰασθήποτε ποιότητος εἰς ὑγρασίαν, τέφραν καὶ φυσικὴν κατάστασιν, καὶ κυρίως διακρίνονται: διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κεκλιμένης ἐσχάρας διαφόρου τύπου, διὰ τῆς ὁποίας ἐμποδίζεται ἡ πτώσις τῆς κόνεως τῶν καυσίμων εἰς τὴν σταχτοδόχον, πρὶν περατωθῇ ἡ ὀλοσχερῆς αὐτῶν καύσις.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων συσκευῶν ὑπομιμνήσκωμεν καὶ τὴν ἰδικήν μας προνομιούχον συσκευὴν καύσεως, ἥτις παρουσιάζει ἐκτὸς τῶν συνήθων προσόντων τῶν ἀναλόγων ἐγκαταστάσεων καὶ τὰ ἐξῆς πλεονεκτήματα: πρῶτον ἐπιτρέπει τὴν ὑπερθέρμανσιν τῶν καυσίμων ἀνευ οὐδεμιᾶς καταναλώσεως καυσίμου εἰ μὴ μόνον διὰ τῆς καταλλήλου χρη-

σιμοποίησως τῆς δι' ἀκτινεβολίας διασκορπιζομένης θερμότητος, καὶ ἄνευ οὐδενὸς κινδύνου ἀναφλέξεως ἐν τῇ ἀποθήκῃ, καθ' ὅσον ἢ ὑπερθερμανοῖς γίνεται ἐν κλειστῷ χώρῳ καὶ μακρὰν πάσης κυκλοφορίας ἀέρος.

Διὰ τῆς συσκευῆς μας, εἰαδήποτε περιεκτικότης εἰς τέφραν καὶ ὑγρασίαν οὐδεμίαν ἐπιφέρει ἐπιφέρει εἰς τὴν ἔντασιν τῆς πυρᾶς, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου θυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν τοὺς λιγνίτας ἐντὸς ἀποθηκῶν πεπληρωμένων ὕδατος, ἐξ οὗ καὶ ὁ συνήθης κίνδυνος ἀναφλέξεως καὶ κονιοποιήσεως ἀποτρέπεται ὀλοσχερῶς. Ἐνεκα δὲ τῆς βαθμιαίας ὑπερθερμάνσεως ἐν κλειστῷ χώρῳ, ἐλαχίστη ἐπὶ πλέον κονιοποίησης γίνεται κατὰ τὴν καθοῖν.

Ἡ ἐσχάρα ἐπὶ πλέον τῆς συσκευῆς μας ἔνεκα τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῆς τομῆς παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα τῆς εὐκόλου κατασκευῆς ὁπουδήποτε ἐκ διαφόρων φύλλων ἢ ράβδων σιδήρου, καὶ εὐκόλου προσαρμογῆς πρὸς οἰανδήποτε ἐταίαν, ἐν ᾗ διὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐσχάρας ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρον χυτήριον. Δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθημεν εἰσέτι νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν συσκευὴν μας ταύτην κυρίως ἔνεκα τῆς ἀνεπαρκοῦς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν, καὶ τοῦ ἐκ τούτου ἐπηραζομένου βιομηχανικοῦ περιβάλλοντος.

ιβ') Παραγωγή τῶν λιγνιτῶν.

Καὶ ἡ μὲν κατανάλωσις ἐξασφαλίζεται διὰ τῶν ὡς ἄνω περιγραφέντων οἰκονομικῶν συνδυασμῶν τοῦ συνδικάτου καταναλώσεως καὶ πρῶτων ὑλῶν, ἀλλὰ τὸ οὐσιωδέστερον συνίσταται εἰς τὴν σχετικὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν εἰς ποσὰ καὶ τιμὴν τοιαύτην, ὥστε πωλούμενος εἰς τὸ τρίτον τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων νὰ συναγνίζηται εὐχερῶς τοὺς εἰσαγομένους γαιάνθρακας.

Ὡς ἀπεδείξαμεν δὲ εἰς τὰς μνημονευθείσας περὶ λιγνιτῶν μελέτας μας, ἡ αὐξησις τῆς παραγωγῆς εἶναι δυνατὴ καὶ ἐξαρτάται ἐκ τῆς τεχνικῆς ἰδίως διοργανώσεως καὶ τῆς ἐξευρέσεως ἐργατικῶν χειρῶν.

1) Ἐργατικὸς παράγων.

Μέχρι σήμερον, ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν παρουσιάζεται ὡς μία ἐκ τῶν σπουδαιότερων δυσχερειῶν διὰ τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς τῶν λιγνιτῶν καὶ ἰδίως ἢ καταπίπτουσα ἀπόδοσις τοῦ ἐργάτου καὶ αἱ ὁδημέραι αὐξοῦσι ἀπαιτήσεις τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

Και η μὲν ἀπόδοσις τοῦ ἔργατος δύναται νὰ ὑπολογισθῆ ὡς ἑξῆς. Εἰς δοῦκτης δύναται νὰ προχωρήσῃ κατὰ 0,50 μέτρα ἐπὶ μετώπου 2 χ2 μέτρων καὶ ἐπειδὴ τὸ πῆχος τῶν πλείστων ὑπὸ ἐκμεταλλευσιν στρωμάτων λιγνίτου ὑπερβαίνει τὰ 1,5 καὶ συνήθως τὰ 2,50 μέτρα, ἐξαιρέσει τοῦ στρώματος τῆς Κύμης, ἡ ἡμερησία ἀπόδοσις τοῦ ὀρύκτου ὑπερβαίνει τὰ 1000—1500 χιλιόγραμμα. Ἐν τούτοις ἡ μέση ἀπόδοσις τοῦ ἔργατος κομίνεται περὶ τὰ 200 χιλιόγραμμα, καὶ τοῦτο διότι ἔνεκα ἐλλείψεως πάσης τεχνικῆς διοργανώσεως, ἀπασχολοῦνται εἰς τὰ δευτερεύοντα ἔργα πενταπλάσιαι ἔργαται, ἐν ᾧ ἔπρεπε τὸ σύνολον ἀπάντων τῶν συμπληρωματικῶν ἔργατων νὰ μὴ ὑπερβαίῃ κατὰ 50% τὸν ἀριθμὸν τῶν κορίως ὀρυκτῶν.

Κατὰ τὰ ἄνωτέρω ὑπὸ τὴν παρούσαν τεχνικὴν διοργάνωσιν τῶν ἐκμεταλλεῦσεων διὰ παραγωγῆς 700.000 τόννων λιγνίτου ἐτησίως θὰ ἀπηγοῦντο οἱ ἑξῆς ἔργαται τῶν ἑξῆς ἀποδοχῶν.

Πίναξ τῶν ἐργατικῶν δαπανῶν ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας τῶν λιγνιτωρυχείων.

Ἔργαται	Ἀριθμὸς	Ἡμερομίσθ. τρ. δρ.	Ἡμερ. δαπ. τρ. δρ.	Δαπάνη εἰς χρ. δρ.
Ὀρύκται	3000	20	60.000	4.000
Μεταφορεῖς κλπ.	5000	18	90.000	6.000
Διαλογεῖς	2000	15	30.000	2.000
Σύνολον	10000	18	180.000	12.000

Κατὰ τὸν ἄνωτέρω πίνακα ἡ εἰς ἔργαται παραγωγικὴ δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 90 δρ. κατὰ τόννον, εἰς τὰς ὁποίας εἰς προσθέσωμεν καὶ τὴν δαπάνην εἰς ξυλείαν 1,3 μέτρων κατὰ τόννον ἀξίας μετὰ τῆς γαρνιτούρας $1,5 \times 15$ κλπ. = δραχ. 25, ἔχομεν ὀλικὴν παραγωγικὴν κατὰ τόννον δαπάνην 115 δρ. εἰς τὸν λιμένα ἢ σταθμὸν φορτώσεως. Σημειοῦμεν οὖν τὰ ἄνωτέρω ἡμερομίσθια εἶνε τὰ προτιθέμενα νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς σήμερον ἀπεργουντας ἔργατας ἀξιοῦντας πολὺ πλείονα. Ἐπὶ πλέον ὑπὸ τὴν παρούσαν τεχνικὴν διοργάνωσιν θὰ προσελαμβάνετο πιθανῶς καὶ τὸ ἑξῆς τεχνικὸν προσωπικόν.

Προσωπικόν	Αριθ.	Μισθός μηνιαῖος ἐν δρ. τε.	Μισθός ἐν δρ. χε.	ὀλικόν ἐν τε. δρ.	χε. δρ.	Μισθός προ- πολεμικός δρ. χε.
Μηχαν. μὴ εἰδικοὶ καὶ ἄπειροι ἢ ἐργοδηγοὶ	10	2000	133	20000	1330	400
Ἐπιστάται	30	1000	66	30000	2000	250
Ἐν ὄλῳ	40			50000	3330	

Ἄλλ' ὑπὸ τὰς παρούσας οἰκονομικὰς συνθήκας εἶναι αὐτονόητον, ἔτι αἰ ἀνωτέρω ἀποδοχὰς δὲν ἔκτεκτο ἰκανοποιήσασαι εἰμὴ προσωρινῶς τοὺς ἐργάτας, διὰ τὰ προβάλλωσι λίαν συντόμως νέας ἀπαιτήσεις, καὶ ἐπὶ πλέον οὐτὲ δ' ἀναγκαῖος ἀριθμὸς ἐργατῶν δύναται νὰ ἐξευρεθῆ, οὔτε ἡ παραγωγή 700.000 τόννων νὰ ἐπιτευχθῆ.

2) Ἡμερομίσθιον—ἐλαττήριον τοῦ ἐργάτου

Εἶναι φανερόν ἔτι τὸ ἐλαττήριον τοῦ ἐργάτου εἶναι ἡμερομίσθιον ἀρκετόν, ὅπως ἐπαρκῆ εἰς τὰς στοιχειώδεις οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας.

Ἀνεπαρκῆς ἡμερομίσθιον οὕτε ἐργάτας προσελκύει οὔτε τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ αὐξάνει καὶ ἐπὶ πλέον προσελκύει μόνον ἀνικάνους ἐργάτας καὶ τοὺτους προσωρινῶς. Λέγοντες ἡμερομίσθιον δὲν ἐννοοῦμεν τὸ εἰς δραχμὰς ἄμεσον ἡμερήσιον ἡμερομίσθιον αὐτοῦ, τὸ ἑτοῖον δεδαίως δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀρήρητικῶς μέγα, ὡς λίαν ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν μέλλουσαν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν ἀποδοχῶν ὑπὸ μορφὴν ἡμερομισθίου, ἀμοιβῆς, τροφῆς, κοινωνικῶν πλεονεκτημάτων κλπ.

Δέον ἐπομένως νὰ κρίνωμεν ἀμερολήπτως, ἐὰν τὸ παρὸν ἡμερομίσθιον εἶναι ἐπαρκές διὰ τὸν ἐργάτην, διότι ἄλλως πράττοντες ἐθελούφλομεν πρὸς βλάβην τοῦ μέλλοντος τῆς ἐργασίας, ὑπὲρ προσωρινῆς ὠφελείας τοῦ ἐπιχειρηματίου καὶ οὐχὶ τῆς ἐπιχειρήσεως. Πρὸς τοῦτο παραθέτομεν τὸν κατωτέρω πίνακα περὶ τῶν ἡμερομισθίων προπολεμικῶς εἰς χρ. δραχμὰς, καὶ σήμερον εἰς τρεχ. δραχμὰς πολλαπλασιάζοντες ἐπὶ τὸν ἐπίσημον σήμερον συντελεστὴν 15, καίτοι σήμερον ὑπὸ τιμὴν λίρας 425 δρ. ὁ συντελεστὴς οὗτος εἶναι 17, ὡσαύτως τὴν ἀνταλλακτικὴν δύναμιν τοῦ ἡμερομισθίου, καθὼς καὶ τὰς στοιχειώδεις δαπάνας τοῦ ἐργάτου προπολεμικῶς καὶ σήμερον.

Πίναξ ήμερομισθίων

	Προπολεμικῶς 1914	ὑπὸ συνθήκας 1922-1923	
	Χρ. δρ.	τρέχ. δρ.	Χρ. δρ.
Μέσων ήμερομισθ.	3.00	18	1.20
Ἐργατῶν	3.50	22	1.40
Μεταφορεῦς	2.50	18	1.20
Διαλογεῦς	1.25	12	0 80
Ἐπιστάτης (μην)	200	900	60.00
Γεωμέτρης >	250	1000	67.00
Μηχανικός >	500	2000	130.00
Διευθυντής	1000	3000	200 00
Λογιστῆς >	250	1200	20.00

Πίναξ ἀνταλλακτικῆς δυνάμεως μέσων ήμερομισθίου
κατὰ τὸ 1914 καὶ 1923

	1914		1923	
Ἄρτος	δκ.	6.00	δκ.	4.00
Ἐλαίαι	>	3.00	>	2.00
Κρέας	>	3.00	δράμα	300
Ἐριζα	>	3.00	δκ.	1 καὶ 1/4
Ἄλευρον	>	5.00	>	2.00
Ἄσπρια	>	5.00	>	2.00
Σάπων	>	3.00	>	1.00
Καφῆς	>	1.00	δράμα	150.—
Ζάχαρις	>	3.00	>	300.—
Πετρέλαιον	>	3.00	>	500.—
Ἐργατ. Ὑποδήματα	ζεύγος	1 3	ζεύγος	1 10
Ἐπιδιορθ. ὑποδημ.	>	2.00	>	1 2
Χασῆς	πήχεις	5.00	πήχεις	1.00
Φορεμ. ἔργατ.	φόρεμα	1 2	φόρεμα	1 6
Φόρεμα ἑορτῆς	>	1 10	>	1 30
Κάρβουνα	δκάδ.	12.	δκάδ.	9.00

**Πίναξ στοιχειωδών δαπανών εργατικής οικογενείας εκ 5 μελών
μηνιαίως**

Είδος	Μονάδες	Δαπάναι δλιναι 1923 τρέχ. δραχμαί	1912 χε. δραχ.
Άρτος	δκ. 60	250.00	33.00
Έλαιον	» 3	75.00	3.00
Έλαιαι	» 5	50.00	4.00
Σάπων	» 1	18.00	1.00
Ζάκχαρις	» 1.00	28.00	1.60
Όσπρια	» 10.00	120.00	5.00
Λιχνανικά	» 10.00	30.00	3.00
Όρυζα	» 2.00	30.00	3.00
Καφές	» 1 8	8.00	0.50
Πετρέλαιον	» 1.00	15.00	1.00
Άλευρον	» 1.00	8.00	0.60
Κρέας	» 2.00	60.00	2.50
Ίχθύες	» 2.00	25.00	1.00
Όινος	» 4.00	16.00	1.00
Κάρβουνα	» 30.00	60.00	6.00
Έπιδιορθ. ζεύγ. όποδημάτων	1.00	25.00	2.00
Ύποδήματα	» 1.00	125.00	7.50
Φορέματα	» 1.00	250.00	15.00
Διάφορα άσπρόρουχα		100.00	10.00

Όλικόν 1293 110.10

Έσοδα Μηνιαίως

Μέσος όρος ήμ. 25 Χ τρ. δρ. 18 = τρ.δρ.450 ήμερ. 25 Χ δρ.χρ.3 = 75

Έλλειμμα έργάτου . . . . . 743 . . . . . 24.60

ή χρ. δρ. 49.60 . . . . . 24.60

Έκ του άνωτέρω πίνακος παρατηρούμεν ότι τό ήμερομ. του έργάτου είνε 40ο/ο του προπολεμικού, και ότι τό εκ της έργασίας μηνιαίου αύτου έλλειμμα διά τās στοιχειώδεις αύτου δαπάνας είνε 60ο/ο κα' προπολεμικών 25 ο/ο.

Τό έλλειμμα τοϋτο προπολεμικώς συνεπληρούτο διά συμπληρωματι-

κής εργασίας μελών της οικογενείας και διὰ τῶν εισοδημάτων αὐτῶν, ἐν ᾧ σήμερον το τοιοῦτον εἶνε μερικῶς μόνον δυνατό, διὰ τὸ υπερβάλλον αὐτοῦ και διὰ τὰς ἐμπολέμους συνθήκας κ. τ. λ.

Κατ' ἀντίθεσιν τὰ κέρδη τῆς ἐπιχειρήσεως ἀνέρχονται εἰς 140 σ[ε], ἐν ᾧ προπολεμικῶς σπανίως ὑπερέβαινον τὰ 10—15 σ[ε]. ἔκτος τῶν ἀπροσόπτων ἐξαιρέσεων.

Τὰ ἐκ τοῦ κινήτου πένταρος συντερισμῶτα εἶνε αὐτονόητα.

3) Ἐργατικαὶ δαπάναι ὑπὸ ἐνδεδειγμένην διοργάνωσιν ἐκμεταλλεύσεως.

Ἐὰν, ἔμωσ' ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος συστήματος ἐφαρμόσωμεν τὴν ἐνδεδειγμένην τεχνικὴν διοργάνωσιν και ἀντιμετωπίσωμεν τὸ πρόβλημα τῆς εργατικῆς θέσεως, ὡς γίνεται και εἰς τὰ λοιπὰ βιομηχανικὰ κράτη, τότε εἶνα ἐπιτόχωμεν παραγωγὴν 700.000 τόνων λιγνίτου ἐτησίως. θὰ ἀποτετηώσιν αἱ ἐξῆς οἰκονομικαί, τεχνικαὶ και ἐργατικαὶ παράγοντες.

Πίναξ παραγωγικῶν παραγόντων και δαπανῶν ἡμερησίως διὰ παραγωγὴν 700. 000 λιγνίτου ἐτησίως, ὑπὸ ἐνδεδειγμένην εἰδικὴν τεχνικὴν διοργάνωσιν τῶν ἐκμεταλλεύσεων.

A. Ἐργάται

Ἐργάται	ἀριθμὸς	μσο. ἡμερομ. τε. δε.	Ἐλική Δαπάνη τε. δε.	κε. δε.
Ὑφύκται	2000	40	80,000	
μεταφορεῖς	1250	30	37,500	
διαλογεῖς κ.τ.λ.	1000	15	15,000	
	4250		132,500	9,500

B. Προσωπικὸν

Ἐπιστάται:	50 μ.	2000 τρ. δε.	= 133 χρ. δε.	ολικ. 100 000 δε. τρ.
Ἐργοδιδ. γοι	20 »	3000 » »	= 210 » » »	60.000 » »
Μηχαν. εἰδικοί	12 »	4500 » »	= 300 » » »	54.000 » »
Ἀρχιμηχανικοὶ Εἰδ.	6 μισθ.	6000 τρ. δε.	= 400 χρ. δε.	36.000 δε. τ.
Διευθυντ. εἰδικοί	6 »	9000 » »	= 600 » »	54.000 δε. τ.
Σύνολον μηχανισμῶς		χρ. δε.	20.260	304.000
ἡμερησίως		» »	67	10.100

Γ. Παραγωγική κατά τόνον δαπάνη.

Είς ήμερομίσθια	142.000 : 2000 = δ. τ. 71,00 =	χρ. δρ. 4,73
Είς προσωπικών	10.000 : 2000 = » » 5,05 =	» » 0,33
Είς ξυλείαν	» » 7,50 =	» » 0,50
Σύνολον	83,55	» » 5,56
Διάφορα και γενικά έξοδα	15	» » 1,00
Σύνολον	» 98,55	» » 6,55

Δ') Απόδοσις έργατου.

I 2000 : ήμερ. 4.250 = 444 χιλιογράμμ.

Ε') Σημείωσις.

1) Διά τήν ξυλείαν υπελογίσταμεν 6—7 τρ. δραχ. κατά τρέχον μέτρον. αντί της νυν τιμής 13 δραχ. τρεχ. ήτοι ή ξυλεία εις τούς ύλοτομούοντας στοιχίζει: 5 - 6 δρ. κατά τρέχον μέτρον υπό τούς παρόντας υδωρήμενους φόρους. Καί τισούτοις ή ετοιχίζεν. εάν τό άνωτέρω μνημ. μονευόμενον Συνδικάτον καταναλώσει πρώτων ύλων προέβαιεν εις τήν ύλοτόμησιν διά γενικών 2) τρον ύλων τών λιγνιτοπαραγωγών.

2) Έκ του άνωτέρω πίνακος παρατηρούμεν. ότι είναι δυνατόν και τά έργατικά ήμερομίσθια να προσεγγίσωσι τής στοιχειώδεις αυτών ανάγκας και τήν παραγωγικήν δαπάνην να ελαττώσωσι προς γενικών συμφέρον τής παραγωγής. Διά τής ένδεδειγμένης διοργανώσεως ή μέσθ. απόδοσις του έργατου υπολογίζεται περί τα 440 χιλιογράμμ. Η απόδοσις όμως αυτη είναι δυνατόν να διπλασιασθή και κοραλώς να αυξηθή κατά 50% .., όποτε ή τεταρτημια ή δαπάνη ή κτηροχρετο μέχρι 4 χρ. δραχμών. ήτις δαπάνη είναι περίτου ή ένδεδειγμένη διά τα βδικά μας στρώματα του λιγνίτου, κατά τής όμκλής και ειργητικής συνθήκας.

3) Υπό τολαύτην παραγωγικήν δαπάνην είναι δυνατόν να συναγωνισθώσιν οι λιγνίται τιμήν γαιανθράκων μέχρι 20 σελτην. κατά τόνον.

4) Τεχνικόν προσωπικόν.

Είς τήν τεχνικήν διοργάνωσιν εισάγομεν φαινομενικώς πολυάριθμον τεχνικόν προσωπικόν, διότι εινε τό μόνον μέσον όπως διοργανωθώσιν αι έκμεταλλεύσεις και αυξηθή ή απόδοσις του έργατου κατ' αντίθεσιν προς τής επικριτούσας αντιλήψεις. ότι άρκουβν μερικοί τίτλοι επιστητών και μηχανικών, κικώς μάλιστα άμειδομένων, όπως ή εργασία βαίνη κατ' ευχήν, μόνον του επιχειρηματίου σήμεραν ως εκ τών έκτάκτων συνθηκών, άλλ' ουχί κατ' ευχήν και του μέλλοντος τής επιχείρησης.

ιγ') Συμπέρασμα

Ανακεφαλαιώνοντες τὰ ἀνωτέρω παρατηρούμεν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀποθέματα λιγνιτῶν ἄρκετὰ διὰ τὴν κατανάλωσιν μιᾶς πεντηκονταετίας, καὶ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀναγκαῖος ἐτησίᾳ παραγωγή 700.0000 τόννων λιγνιτῶν, καὶ εἰς τιμὴν ἐπικρὴ διὰ ἀποτελεσματικὸν συναγωνισμὸν πρὸς τοὺς γαιανθράκας, καὶ οὖν πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ πρόσληψις ἐπαρκοῦς ἀνωτέρου ἐμπειροῦ καὶ εἰδικοῦ τεχνικοῦ ποσοσπικοῦ καὶ ἡ ἐνδεδειγμένη τεχνικὴ διοργάνωσις. Διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐργάτου, καὶ νὰ βελτιωθῶσιν αἱ ἐποδοχαὶ αὐτοῦ ἀνελόγως πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, ὅποτε θὰ προσέλθωσιν οἱ ἀναγκαῖοι ἐργάται.

Διὰ τὴν πλήρη τεχνικὴν διοργάνωσιν τὰ ὑπάρχοντα κεφάλαια εἶεν νὰ συμπληρωθῶσι δὲ δέκα ἑκατομμ. δραχμῶν, καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι φρόνιμον τὰ κεφάλαια νὰ μετατραποῦν ἐκτόχρως καὶ προαιρετικῶς εἰς χρυσὰς δραχμὰς. Ἐνα ἐπέλεθον μόνιμος ἡ ἐξυγιανσις τῶν ἐπιχειρῶν ἐκ τυχόν προηγουμένων κακῶν διαχειρίσεων.

Τὰ οὕτω οικονομικὰ ἀποτελέσματα συναφίζονται εἰς τὸν κτωτέρω πίνακα. Διὰ τὴν κατανάλωσιν ὡς πρὸς εἶναι σκόμιμον διὰ κεφαλαίων τῶν λιγνιτοπαραγωγῶν νὰ ἐβρῆθῃ Συνδικάτον καταναλώσεως λιγνιτῶν καὶ προμηθεῖας ὁλικῶν ἐκμεταλλεύσεως.

Τὸ Συνδικάτον τοῦτο θὰ ἴσχυρ' εἶτο ἢ μόνον μὲ τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν εἰσγωγὴν τῶν ἐνδεδειγμένων ἐγκαταστάσεων, ἢ ἐκτόχρως καὶ μὲ τὴν πώλησιν ἢ καὶ μὲ τὴν καθῆσιν τῶν λιγνιτῶν, ὅποτε ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη θὰ πραγματοποιηθῶσι μεγάλα κέρδη.

Τὰ κέρδη τοῦ Συνδικάτου θὰ κατανέμωται μεταξύ τῶν παραγωγῶν ἀναλόγως τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος τοῦ παραδοθέντος λιγνίτου.

Ὅθεν θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐκμεταλλεῖται πᾶς τις οἰκονομικὴ λιγνιτωρυχείον καὶ νὰ παραδίδῃ τὴν παραγωγὴν πρὸς τὸ Συνδικάτον, εἰς τιμὴν καθορισθεῖσαν εἰς τὸ 1/3 τῆς τιμῆς τῶν γαιανθράκων, καὶ ἐν ἀκόμῃ ὑπάρχει παραγωγικὴ τις ζήτησις, αὕτη θὰ καλύπτεται ὑπὸ τῶν κερδῶν τοῦ Συνδικάτου.

Τὸ Συνδικάτον ἐπὶ πλέον θ' ἀναλαμβάνῃ τὴν προμήθειαν πασῶν τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν λιγνιτῶν δι' ἑξίων μέσων, οὕτως ὥστε οἱ παραγωγοὶ ν' ἀνακουφίζονται εἰς τὰς δαπάνας λίαν ἐπιπλεῶς.

Τὰ οικονομικὰ ἀποτελέσματα τῆς λειτουργίας τῶν ἐκμεταλλεύσεων καὶ τοῦ Συνδικάτου καταναλώσεως συναφίζονται εἰς τοὺς κάτωθι

πίνακας κατά τὰς διαφόρους ἀπόψεις τὰς μνημονευθείας εἰς τὸ εἰλεῖν κεφάλαιον.

ιδ'. Πίνακες οἰκονομικοῦ ἰπολογισμοῦ καὶ πιθανῶν κερδῶν παραγωγῆς καὶ Συνδικάτου καταναλώσεως λιγνιτῶν.

Οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς ἐκμεταλλεύσεων λιγνίτου

A. Βάσις τιμῆς γαιανθράκων 42 σελήνια κατὰ τόννον Πειραιᾶ

Κεφάλαια	τρ. δρ. 42.000.000	χρ. δρ. 2.800.000
Παραγ. ἔτησ. λιγν.	» » 700.000 τόνν.	
Παραγωγικὴ δαπάνη	» » 158	» » 10.47
Τιμὴ γαιανθράκων	» » 787 1/2	» » 52.50
» καναναλ. λιγν.	» » 262.50	» » 17.50
1)3 γαιανθράκων		» » 14
Κέρδος κατὰ τόννον	» » 104.50	» » 7.00
Ὅλικόν κέρδος	τρ. δρ. 72.600.000	χρ. δρ. 4.900.000

Τόκοι κεφαλαίων 15-ο } ἀπόδοσεις ἐντὸς 10 ἐτῶν }	τρ. δρ. 8.400.000	χρ. δρ. 560.000
Καθαρὸν κέρδος	64.400.000	4.340.000

B. Βάσις τιμῆς γαιανθράκων 30 σελην. Πειραιᾶ

Τιμὴ γαιανθράκων	τρ. δρ. 562.50	χρ. δρ. 37.50 σελην. 30
Τιμὴ λιγνιτῶν 1/3	» » 187.50	» » 12.50
παραγωγ. δαπάνη	» » 150	» » 10
κέρδος κατὰ τόννον	» » 37.50	» » 2.50
ὄλικόν κέρδος	262.250.000	» » 1.750.000
Καθαρὸν κέρδος	17.850.000	» » 1.190.000

Γ. Οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς Συνδικάτου καταναλώσεων λιγνίτου καὶ προμηθείας πρώτων ὀλῶν

Δαπάνη ἐγκαταστάσεων

• δι' ἐσχάρας 1000 τετρ. μ.	τρ. δρ. 500.000	
• 1)2 ἀτμολεβήτων	» » 11.000.000	
Σύνολον	» » 11.500.000	χρ. δρ. 766.000δρ.
• διὰ θερμοστασίας	» » 28.500.000	1850.000 »
Σύνολον	» » 40.000.000	2.616.000.

Δι' εξυτηρέτ. άνωτέρω 1)12 τμ. γαιανθρ. κατά τόν. τρ. 65.60	χρ.δρ. 4.375
έπί 700.000	• • 45.920.000 3.062.000
Κέρδος έγκαταστάσεως και καύσεως;	• • 3.920.000 456.000
Πλεονάζον κέρδος παραγωγής;	• • 64.400.000 4.500.000
Σύν. κερδών έπιχειρήσ. } έπί τμ. γαιαν. 42 σελ.	• • 70.320.000 4.756.000
παραγωγ. και καταναλ.	

Δ . 'Επί τιμῇ γαιανθράκων 30 σελήνια

Δι' εξυτηρέτ. κερ. έγκατ. και καύσεως 1)12 Χ/τρ. δρ. 37,5=κατά τόνν.	χρ.δρ. 3.12
τρ. δρ. 46.80	• • 2.205.000
έπί 700.000 τόνν.	

Δι' άποσβ. εντός δεκαετίας ύπηρεσία καύσεως;	2.000.000
Καθαρόν κέρδος έπιχειρ. καύσεως;	205.000
• συναλικόν κέρδος μετά παραγωγικόν χρ. έρ.	1.395.000

Ε' Κέρδη Συνδικάτου

Έκ παραγωγής και πωλήσεως άτμού διά άτμοκινητήρας προς κίνησιν 83.000 ίππων.

α) Τιμή γαιανθράκων 42 σελήν.	χρ. έρ 52.50
γαιανθρακες καθ' ίππον 1 χιλιογρ. τιμή	• • 0,0 52
Λιγνίται » 1.50	» • 0,0 25
Κέρδος καθ' ίππον	• • 0,0 25
Έπί 83000 ίππων επί 12 ώρας και 360 ήμ=χρ. δρ. 9.324.000	
=τρ. δρ. 139.860.000.	
β) Έπί τιμής γαιανθράκων 30 σελήν. και λιγνιτών 12.50 χρ. έρ.	
Κέρδος έξ άνωτέρω έπιχειρήσεως=χρ.δρ. 6,632,640=τρ. δρ. 99	
489.000.	

Πιθανά συνολικά έξροδι επί τιμή γαιανθράκων 42 σελήν. κατά τόννον.

1) Έξ έκμεταλλεύσεως τρ. δρ. 64.400.000=χρ. δρ. 4.340.000	
2) Έκ Συνδικάτου » • 139.860.000= » • 9.324.000	
<u>204.260.000=</u>	<u>13.664.000</u>